

Venylen 75 år

KARL VON SMITTEN

Den västnyländska läkarföreningen Venylen har med anledning av sitt 75-årsjubileum utgivit historiken "God anda och gott kamratskap".

Boken på 142 sidor har skrivits av kollegan Erik Hagman, själv föreningens ordförande i flera repriser.

Hagman har valt en tematisk framställning, snarare än kronologisk. Boken är därför lättläst och intressant. Kapitlen behandlar var sitt tema, såsom tidiga ledargestalter, Venylens kontakter utåt, föreningens intressebevakning och ställningstaganden till samhällsfrågor, Venylens hedersmedlemmar och stora evenemang, som föreningen ordnat.

Personporträtten av tidigare ledare och hedersmedlemmar är intressanta åtminstone för litet äldre kolleger som kan ha personliga minnen av dem. Allan Phayllos Heikel, Venylens grundande medlem och dess första hedersmedlem var länge sjukhusläkare och kirurg i Esbo och konsulterande kirurg på Mjölbolsta på thoracoplastikernas tid. Läkarparet Elli och Erik Schaudman skötte Mjölbolsta före Nils Riska. Thure Roos, läkarveteran från frihetskriget, var läkare på Virkby sjukhus och utmärkte sig som strumakirurg. Tor Ekman, veteran från Sigurdskären 1918, var en lång tid kommunalläkare i Karis. Många västnylänningar kommer ihåg honom som den folkliga kommunalläkaren, alltid redo att hjälpa. Clas-Otto Lövegren, var långvarig överläkare för invärtes medicin på Västra Nylands kretssjukhus och Harald Blomqvist, kommunalläkare i Ekenäs och militärläkare i Dragsvik, en tjänst som gjorde att många medicinare av yngre årgång kommer ihåg honom. Märta Donner är den yngsta av Venylens hedersmedlemmar och hon är känd som framgångsrik chef för barnavdelningen på Västra Nylands kretssjukhus. De flesta av dessa kolleger levde och verkade

under vårt lands dramatiska skeden, något som inte varit förunnat senare generationer av medicinare.

Venylens roll och uppgift har förändrats. Från att i början också haft uppgifter som nu tillfaller Finlands Läkarförbund, är föreningen nu ett socialt forum för traktens läkare och deras enade röst i hälso- och sjukvårdspolitiska frågor som gäller regionen.

Beträffande kontakterna utåt visar historiken att framgången varierat. I början var olika slag av sammankomster viktiga för de fåtaliga läkarna som var överlupna av arbete. Man hade flera sammankomster med Åbo läkarförening och Finska Läkaresällskapet. En höjdpunkt var den finlandssvenska läkarträffen som Venylen ordnade 1981. Finska Läkaresällskapet ordnade den följande 1982, men sedan tog detta slut av någon anledning.

Kontakterna till Estland var en speciell episod i Venylens historia. Estlands frigörelse från Sovjetunionens ok gav upphov till kontakter med Ösels läkarförening 1992. Samarbetet tog dock slut inom fem år, det uppdämda kontaktbehovet var mättat och det fanns inte något inre behov för fortsatta möten.

Vid denna tid var Venylens medlemmar tillsammans med Ekenäs rotaryklubb aktiva i det så kallade estniska höftprojektet. Höftoperationer utfördes på ester på Västra Nylands kretssjukhus, och samtidigt överfördes det tekniska kunnandet och material till Estland.

Kapitlet om Venylens kontakter med Finska Läkaresällskapet visar att man haft gemensamma möten i Västra Nyland, men intresset tycks helt ha svalnat. Venylens medlemmar har inte heller visat ett större intresse för FLS möten i Helsingfors.

Venylen har som många andra föreningar haft perioder med varierande

aktivitet. Det är tydligt hur viktigt Mjölbolsta sjukhus var för Venylen och hela regionen. Här bildades en kritisk massa av framstående svenskspråkiga läkare, vilket aktiverade också Venylens verksamhet. Sjukhusets nedläggning har varit en av de stora domänförlusterna för svenskspråkig medicin i Finland. De svenskspråkiga domänförlusterna i regionen har fortsatt. Ekåsens psykiatriska sjukhus bantas nu ner för att kanske helt försvinna i sin nuvarande form, och Västra Nylands sjukhus trimmas för kommande behov. Det är tidsty-piskt att en stor del av läkarna inte bor i regionen och att allt fler utländska och finskspråkiga läkare är främmande för det svenskspråkiga. Öppna vården sköts av hyrläkare, som inte har något intresse av en lokal läkarförening. Allt detta till trots är Venylen fortfarande en aktiv läkarförening med svenskt protokollspråk.

Denna lättlästa bok finns att få från Kungsbokhandeln i Ekenäs och är ett gåvotips till läkare som någon gång har haft anknytning till Västnyland.